

Standardeista kilpailuetua kestävyysmuutoksen toteutuksessa

Tiina Keränen, Insinööri (AMK), asiantuntija, Uudistuva teollisuus, Lapin ammattikorkeakoulu

Henri Saarela, DI, asiantuntija, Uudistuva teollisuus, Lapin ammattikorkeakoulu

Asiasanat: kestävä kehitys, koulutus, standardointi, tutkimus- ja kehittämistoiminta, yhteistyö, yritykset

Yhteistyöstä voimaa muutoksen toteuttamiseen

Vihreän siirtymän eteneminen vaatii työelämältä ja koulutussektorilta muutoksia ja valmiuksia nopeaan reagointiin. Monitaitoisten työtiimien ja toisiaan täydentävien osaajien tarve kasvaa ja erityisesti metataitojen osaamista tarvitaan uusissa, monialaisissa työryhmissä. (Wilkman, Nyrhilä & Roschier 2022, 21, 28.) Suurten muutosten myötä koulutussektorin ja yritysten yhteistyön tiivistämisen tarve korostuu, jotta koulutus voi vastata yritysten muuttuviin tarpeisiin. Sektoreiden välinen yhteistyö ei kuitenkaan hyödytä ainoastaan yrityksiä, vaan myös koulutus oppii muuttuvasta työelämästä ja saa arvokasta ensikäden tietoa yritys-yhteistyön kautta. Edelläkävijäyritysten hyviä käytänteitä ja ratkaisuja seuraamalla ja jakamalla koulutussektori voi edistää myös yritysten välisten verkostojen ja kumppanuuksien muodostumista.

Valtioneuvoston keväällä 2021 julkaiseman Kiertotalouden strategisen ohjelman päätavoitteita on luoda kiertotaloudesta Suomen talouden uusi perusta ja tehdä Suomesta hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä (Ympäristöministeriö 2021). Vuoden 2021 lopulla julkaistu, EU-pohjainen säädösehdotus Fit for 55 -ilmastopaketti niin ikään ohjaa toteutuessaan tuotantoa, kulutusta sekä investointeja kohti päästöjen vähentämistä. Paketin pääteemoja ovat esimerkiksi päästökauppajärjestelmä, uusiutuvaan energiaan liittyvät asiat sekä hiilitullimekanismit. (Ahonen & Huomo 2022.)

Yrityksille voi tämän kaiken perusteella avautua myös kilpailukyvyn parantamiseen liittyviä mahdollisuuksia kestäväen kehityksen ja vihreään siirtymiseen panostamisen kautta. Eri Euroopan maat rakentavat parhaillaan taloudestaan vihreämpää ja digitalisempaa: tämä muuttaa

myös kilpailutilannetta markkinoilla. Kestävien ratkaisujen kysynnän kasvun voidaan olettaa olevan ainutlaatuinen mahdollisuus yrityksille ottaa edelläkävijäasema niin kotimaan kuin ulkomaan markkinoilla.

Standardit toiminnan tukena

Standardilla tarkoitetaan kirjallista julkaisua, jossa on määritelty esimerkiksi tiettyjen tuotteiden tai palveluiden ominaisuudet ja vaatimukset tai erilaisten järjestelmien toiminta. Standardien laatiminen on lyhyesti sanottuna yhteistä sopimista aiheeseen liittyvien sidosryhmien kesken. (Suomen standardisoimisliitto 2022.) Standardoinnin avulla tuotteet, palvelut ja menetelmät soveltuvat optimaalisesti juuri niille suunniteltuihin käyttökohteisiin ja olosuhteisiin. Käytännön tasolla standardien tarkoitus on vähentää toiminnan virheitä, nopeuttaa työtä sekä yleisesti järjeistää toimintaa. Standardien avulla yritykset myös selkeyttävät omaa toimintaansa viranomaisten, elinkeinoelämän sekä kuluttajien kanssa. (Standardi.fi 2022.) Euroopan unionin valmisteleva standardointistrategia pyrkii myös edistämään standardien hyödyntämistä erityisesti vihreän siirtymän ja digitalisaation tukena (Valtioneuvosto 2022.)

Yritykset voivat käyttää toiminnassaan monenlaisia eri standardeja. Perustandardeissa voidaan määrittää esimerkiksi eri mittayksiköiden, tunnusten ja matemaattisten merkkien käyttöä. Toisaalta esimerkiksi hallintajärjestelmästandardit eivät puolestaan pidä sisällään tarkkoja vaatimuksia, mutta tarjoavat viitekehyksen yrityksen johtamisjärjestelmille. Standardit voivat olla joko kansallisia, eurooppalaisia tai maailmanlaajuisia.

Edelläkävijänä pesulatoiminnan standardoinnissa

[Meri-Lapin Keskuspesula](#) (Kuva 1) on vuonna 2006 alun perin Kemiin Toijärven pesula -nimellä perustettu yritys. Toiminnan tasaisen kasvun myötä myös tarve suuremmalle pesulakiinteistölle kasvoi ja vuonna 2013 toiminta siirtyi Keminmaahan täysin remontoituun ja nykyi-kaistettuun kiinteistöön. Muuton myötä myös pesulan nimi vaihtui Meri-Lapin Keskuspesulaksi. (Laakso 2022; Meri-Lapin Keskuspesula 2022a.)

Ennen pesulan perustamista elintarvikealalla toiminut Meri-Lapin Keskuspesulan toimitusjohtaja Annaleena Laakso oli kuitenkin huolissaan pesula-alan valvonnasta – tarkemmin sanottuna sen puutteesta. Elintarvikealaan verrattuna pesulatoiminta näyttäytyi vielä vuonna 2014 varsin valvomattomana ja epäorganisoiduna toimialana, eikä pesula-alan yrityksiltä vaadittu standardeja tai ulkoisen toimijan suorittamia auditointeja tai tarkastuksia. Samasta syystä myös alalle

soveltuvien ja saatavien standardien kartoittaminen osoittautui haasteelliseksi. Raskas selvitystyö kuitenkin kannatti ja nykyisin Meri-Lapin Keskuspesula onkin koko Lapin talousalueen ainoa sertifioitu pesula, jolla käytössään kolme standardia ja uuden standardin käyttöönotto on valmisteilla Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijan opinnäytetyönä. (Laakso 2022; Meri-Lapin Keskuspesula 2022a.)

Kuva 1. Meri-Lapin Keskuspesula (Meri-Lapin Keskuspesula 2022c.)

Meri-Lapin Keskuspesulan jo käytössä olevista standardeista kaksi on ISO-standardeja. ISO-kirjainyhdistelmä standardin nimessä viittaa siihen, että kyseessä on maailmanlaajuinen standardi. Pesulan ISO 14001 on ympäristöasioiden hallintaan liittyvä kansainvälinen päästandardi ja ISO 9001 määrittelee johtamisjärjestelmästrategian prosessin. Näiden lisäksi pesulalla on käytössään EN-kirjainyhdistelmästä Euroopan laajuiseksi standardiksi tunnistettava SFS - EN 14065 -standardi, jonka avulla taataan pesulassa huollettujen tekstiilien mikrobiologinen puhdistus sekä pesuprosessin laadunvarmistus. (Suomen standardisoimisliitto 2022; Meri-Lapin Keskuspesula 2022a.)

Kestävä kehitys menestyvän liiketoiminnan tukena

Taloustutkimuksen vuonna 2021 teettämän kyselytutkimuksen mukaan 27 % suomalaisista pk-yrityksistä oli ottanut kestävä kehityksen suunnan osaksi liiketoimintastrategiaansa ja toimintansa ydintä. Tutkimuksesta käy niin ikään ilmi, että 63 % yrityksistä tavoittelee kestävä kehitykseen panostamisella parempaa kilpailukykyä. Kestävä kehityksen tuominen osaksi

yrittäjien liiketoimintaa koettiin kuitenkin yleisesti haasteelliseksi: 80 % yrityksistä oli tätä mieltä. Erityisesti erilaisten standardien hyödyistä ja tarpeellisuudesta yrityksillä on yleisesti hyvä käsitys, mutta niiden jalkauttaminen omaan liiketoimintaan koetaan vaikeaksi. Yritykset kokevat, että standardeja on niin paljon erilaisia, että juuri omaan toimintaan parhaiten soveltuvien standardien valinta koetaan vaikeaksi. Tutkimuksen tulosten perusteella Business Finland aikoo kehittää kestäväan kehityksen edistämiseen liittyviä palveluita yrityksille. (Lahti-Nuutila 2021; Kauppalehti 2022.)

Yritysten avustaminen oikeiden standardien ja askelten valintaan kannattaa, kuten pesulan tapauksesta voidaan todeta. Meri-Lapin Keskuspesulan standardit toimivat nykyisin merkittävänä kilpailuetuna, kuten myös pesulan itse kehittämä, automatisoitu pesuprosessin laadun [seurantajärjestelmä](#), jolla pesula itse valvoo omaa toimintaansa (Laakso 2022; Meri-Lapin Keskuspesula 2022c). Yrityksen liiketoiminta on kasvanut entisestään ja vuonna 2022 toimitilojen koko laajenee jälleen noin 300 m². Laajennus mahdollistaa Meri-Lapin Keskuspesulalle entistä laadukkaamman palvelun ja tuo lisää kapasiteettia käsitellä yhä kasvavia puhtaanapidon tarpeita. (Laakso 2022; Meri-Lapin Keskuspesula 2022a.)

Yhteistyössä

Artikkeli on laadittu osana [LTKT2.0 - Lapin teollinen kiertotalous 2.0 - Lapin kiertotaloustoiminnan vahvistaminen](#) -hanketta, joka osaltaan tukee toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkostojen luomista yhteistyössä [Kiertotalouskeskuksen](#) kanssa. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa lappilaisten yritysten kilpailukykyä globaalissa murrosvaiheessa, jossa vaaditaan yhä energia- ja materiaalitehokkaampia ratkaisuja. Hanketta toteutetaan yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun, Kemin Digipolis Oy:n sekä Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappian kanssa ja kyseessä on Lapin Liiton rahoittama Vipuvoimaa EU:lta Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) hanke (Kuva 2). Hanke on käynnistynyt 1.6.2020 ja jatkuu 31.3.2023 saakka. (Lapin ammattikorkeakoulu 2022.)

LAPIN LIITTO

Kuva 2. LTKT2.0 -hankkeen toteuttajat ja rahoittajat

Lähteet

Ahonen, M. & Huomo, L. 2021. Yritysten kannattaa reagoida EU:n Fit for 55 -pakettiin viimeistään nyt. Bird&Bird. Viitattu 4.4.2022 <https://www.twobirds.com/fi/insights/2021/finland/fit-for-55-blogi>.

Kauppalehti 2022. Kestävä kehitys tuottaa päänvaivaa pk-yrityksille – Mittarit ja hallinto rasittavat. Viitattu 4.4.2022 <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/kestava-kehitys-tuottaa-paanvava-pk-yrityksille-mittarit-ja-hallinto-rasittavat/2b25efbd-1ab7-413d-8b15-d4558aca83e6>.

Laakso, A. 2022. Meri-Lapin Keskuspesula. Toimitusjohtajan haastattelu 23.2.2022.

Lahti-Nuuttila, T. 2021. Edelläkävijäyritykset luovat uutta bisnestä -ja pelastavat siinä sivussa maailman. Kauppalehti. Viitattu 4.4.2022 <https://www.kauppalehti.fi/kumppanisialot/business-finland/edellakavijayritykset-luovat-uutta-bisnesta-ja-pelastavat-siina-sivussa-maailman/>.

Lapin ammattikorkeakoulu 2022. Lapin AMK:n hanketietokanta. Lapin teollinen kiertotalous 2.0 - Lapin kiertotaloustoiminnan vahvistaminen -hanke. Viitattu 23.3.2022 <https://www.lapinamk.fi/fi/Yrityksille-ja-yhteisoiille/Lapin-AMKin-hankkeet?RepoProject=4206000066>.

Meri-Lapin Keskuspesula 2022a. Yritystarina. Viitattu 23.3.2022 <https://www.meri-lapinkeskuspesula.fi/yritystarina/>.

Meri-Lapin Keskuspesula 2022b. Yhteydenotto. Viitattu 6.4.2022 <https://www.meri-lapinkeskuspesula.fi/yhteydenotto/>.

Meri-Lapin Keskuspesula 2022c. Omavalvonta. Viitattu 23.3.2022 <https://www.meri-lapinkeskuspesula.fi/omavalvonta/>.

Standardi.fi 2022. ISO-standardit helpottavat arkea – useimmiten ihan huomaamatta. Viitattu 4.4.2022 <https://www.standardi.fi/>.

Suomen standardisoimisliitto 2022. Mitä standardi tarkoittaa?. Viitattu 4.4.2022
<https://sfs.fi/standardeista/mika-on-standardi/>.

Valtioneuvosto 2022. Suomi kannattaa EU:n vahvempaa roolia kansainvälisen tason standardoinnissa. Työ- ja elinkeinoministeriö 17.3.2022. Viitattu 6.4.2022 <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/suomi-kannattaa-eu-n-vahvempaa-roolia-kansainvalisen-tason-standardoinnissa>.

Wilkman, M., Nyrhilä, L. & Roschier, S. 2022. The Effects of the Green Transition to the Employment and Educational Requirements of Engineers Finland. Engineers Finland. Viitattu 6.4.2022 <https://www.tek.fi/en/news-blogs/engineers-finland-talent-shortage-threatens-the-green-transition>.

Ympäristöministeriö 2021. Kiertotalouden strateginen ohjelma. Viitattu 4.4.2022
<https://ym.fi/kiertotalousohjelma>.